

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 12.10.2005
COM (2005) 488 τελικό

Εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισσαβώνας:

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Περισσότερη έρευνα και καινοτομία – επενδύσεις για την ανάπτυξη και την
απασχόληση:
Μια κοινή προσέγγιση**

{SEC(2005) 1253}
{SEC(2005) 1289}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγή.....	4
Κεφάλαιο 1..... Η έρευνα και η καινοτομία στο επίκεντρο των πολιτικών της ΕΕ	6
1. 1. <i>Καλύτερη νομοθεσία για τη νέα τεχνολογία</i>	6
1. 2. <i>Ανακατανομή των κρατικών ενισχύσεων με προσανατολισμό προς την έρευνα και την καινοτομία</i>	7
1. 3. Βελτιωμένη αποτελεσματικότητα και χρήση της διανοητικής ιδιοκτησίας	8
1. 4. <i>Μια ελκυστική ενιαία αγορά για τους ερευνητές</i>	8
1. 5. <i>Χρήση δημόσιων συμβάσεων για την ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας</i>	9
1.6. <i>Καλύτερη και ευρύτερη χρήση των φορολογικών κινήτρων</i>	10
Κεφάλαιο 2..... Η έρευνα και η καινοτομία στο επίκεντρο της χρηματοδότησης της ΕΕ	12
2.1. <i>Κινητοποίηση των δημόσιων και ιδιωτικών πόρων για τις βασικές τεχνολογίες</i>	13
2. 2. <i>Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία</i>	14
2. 3. <i>Βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση</i>	15
2 4. <i>Κινητοποίηση των εθνικών προγραμμάτων και άλλων πηγών χρηματοδότησης για την ευρωπαϊκή έρευνα και την καινοτομία</i>	16
Κεφάλαιο 3..... Η έρευνα και η καινοτομία στο επίκεντρο των επιχειρήσεων	17
3.1. <i>Εντονότερες εταιρικές σχέσεις μεταξύ πανεπιστημίων και βιομηχανίας</i>	18
3.2. <i>Πόλοι καινοτομίας και βιομηχανικές ομάδες προσανατολισμένες στην έρευνα</i>	18
3.3. <i>Δυναμικές υπηρεσίες στήριξης των επιχειρήσεων προκειμένου να τονωθεί η έρευνα και η καινοτομία</i>	19
3 4. <i>Διαχείριση της καινοτομίας και κοινωνική αλλαγή</i>	20
3.5. <i>Το δυναμικό των καινοτόμων υπηρεσιών</i>	21
3.6. <i>Θέσπιση ενός ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης της βιομηχανικής έρευνας και της καινοτομίας και βελτίωση της υποβολής εκθέσεων για το διανοητικό κεφάλαιο</i>	21
Κεφάλαιο 4..... Βελτιωμένες πολιτικές έρευνας και καινοτομίας	23
4.1. <i>Η έρευνα και η καινοτομία αποτελούν προτεραιότητα των εθνικών μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων για την ανάπτυξη και την απασχόληση</i>	23
4.2. <i>Βελτιωμένα μέσα ανάλυσης των πολιτικών</i>	24

4.3.	Στήριξη της εκμάθησης του τρόπου χάραξης πολιτικών και της συνεργασίας.....	24
	Συμπέρασμα	26

Εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισσαβώνας:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Περισσότερη έρευνα και καινοτομία – επενδύσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση: Μια κοινή προσέγγιση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Προκειμένου να επιτύχει βιώσιμη παγκόσμια ανταγωνιστικότητα, η ΕΕ δεν έχει άλλη επιλογή από το να καταστεί μια δυναμική οικονομία της γνώσης. Γι' αυτό, κατά την προώθηση της νέας σύμπραξης της Λισσαβώνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση¹, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επέλεξε τη γνώση και την καινοτομία για την ανάπτυξη ως έναν από του τρεις κύριους τομείς δράσης. Η παρούσα ανακοίνωση διευκρινίζει τις ενέργειες στον εν λόγω τομέα σύμφωνα με την πρωταρχική εταιρική σχέση Κοινότητας-κρατών μελών με βάση τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές (ΟΚΓ)² για την προετοιμασία των εθνικών μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων (ΕΜΠ) και το κοινοτικό πρόγραμμα της Λισσαβώνας (ΚΠΛ)³. Προκειμένου να δώσει έμφαση στην πλήρη συμφωνία με το ΚΠΛ και τις ΟΚΓ, που θεσπίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η περίληψη κάθε κεφαλαίου παρέχει τις παραπομπές στα σχετικά έγγραφα. Οι πολιτικές για την καινοτομία και την έρευνα κατέχουν κεντρική θέση, δεδομένου ότι μαζί καλύπτουν το πλήρες φάσμα των θεμάτων που επηρεάζουν τη δημιουργία νέων γνώσεων και ιδεών, τη χρήση τους και την εμπορική τους εκμετάλλευση. Η επίτευξη σημαντικής και βιώσιμης ανάπτυξης απαιτεί την αποφασιστική εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης πολιτικής. Η ΕΕ πρέπει να κινητοποιήσει ένα συνεκτικό μίγμα μέσων που καλύπτουν την έρευνα, την καινοτομία και άλλες σχετικές πολιτικές. Χρειάζεται συντονισμός μεταξύ του επιπέδου των κρατών μελών, του περιφερειακού και του ευρωπαϊκού επιπέδου, ενώ η ευρωπαϊκή δράση πρέπει να υποστηρίξει και να συμπληρώνει τις προσπάθειες των εθνικών αρχών και του ιδιωτικού τομέα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης του 2002 έθεσε το στόχο να αυξηθούν οι συνολικές επενδύσεις έρευνας στην ΕΕ από 1,9% του ΑΕγχΠ σε περίπου 3% έως το 2010, αυξάνοντας το ποσοστό ιδιωτικής χρηματοδότησης από 55% σε δύο τρίτα. Τα κράτη μέλη πρέπει να μεταρρυθμίσουν και να ενισχύσουν τα δημόσια συστήματά τους έρευνας και καινοτομίας, να διευκολύνουν τις εταιρικές σχέσεις (συμπράξεις) μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, να εξασφαλίσουν ευνοϊκό κανονιστικό περιβάλλον, να βοηθήσουν την ανάπτυξη υποστηρικτικών

¹ "Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση – Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισσαβώνας" [COM(2005)24 τελικό] της 2.2.2005.

² Σύσταση 2005/601/ΕΚ του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2005 σχετικά με τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές για τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών.

³ "Κοινές δράσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση: το κοινοτικό πρόγραμμα της Λισσαβώνας" [COM(2005) 330 τελικό] και "Παράρτημα των κοινών δράσεων για την ανάπτυξη και την απασχόληση: το κοινοτικό πρόγραμμα της Λισσαβώνας" [SEC(2005) 981].

χρηματοοικονομικών αγορών και να δημιουργήσουν ελκυστικούς όρους εκπαίδευσης, κατάρτισης και σταδιοδρομίας προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος.

Ο στόχος του 3% και το πρόγραμμα δράσης συνέχειας⁴ για περισσότερες επενδύσεις στην έρευνα είχαν ως αποτέλεσμα την κινητοποίηση των κρατών μελών. Σχεδόν όλα έχουν θέσει στόχους, οι οποίοι –εάν επιτευχθούν– θα οδηγήσουν τις επενδύσεις για την έρευνα στην ΕΕ σε ποσοστό 2,6% του ΑΕγχΠ μέχρι το 2010. Εντούτοις, αντί να αυξάνεται, η ερευνητική ένταση της ΕΕ είναι λίγο έως πολύ στάσιμη⁵. Στα περισσότερα κράτη μέλη, οι αυξήσεις στις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις για την έρευνα και το εύρος και η φιλοδοξία των πρωτοβουλιών πολιτικής υστερούν κατά πολύ από τις απαιτήσεις των εθνικών τους στόχων, και πολύ περισσότερο των στόχων της ΕΕ. Οι ιδιωτικές επενδύσεις είναι ιδιαίτερα χαμηλές. Παράλληλα, οι επιδόσεις της Ευρώπης στην καινοτομία δεν βελτιώθηκαν αρκετά⁶.

Ο παγκόσμιος ανταγωνισμός για την προσέλκυση επενδύσεων για την έρευνα και την καινοτομία αυξάνεται. Εκτός από τα ελκυστικά μέρη όπως οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία, έχουν εμφανιστεί νέοι ανταγωνιστές όπως η Κίνα, η Ινδία και η Βραζιλία. Προκειμένου να παραμείνει η ΕΕ ανταγωνιστική και να υποστηρίξει το πρότυπο κοινωνίας της, απαιτούνται επείγοντως εκτενείς μεταρρυθμίσεις. Επιπλέον, η κλίμακα του ανταγωνισμού είναι τέτοια που κανένα κράτος μέλος δεν μπορεί να επιτύχει μεμονωμένα. Πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως οι διεθνικές συνέργειες. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος να αυξηθεί η απόδοση της έρευνας και της καινοτομίας και να επιτευχθούν αποτελεσματικά μεγαλύτερη ανάπτυξη και θέσεις απασχόλησης στην ΕΕ. Υψηλό επίπεδο δαπανών για την Ε&Α και καλή απόδοση στον τομέα της καινοτομίας συμβάλλουν σε περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας. Επιπλέον, χρειάζονται η έρευνα και η καινοτομία προκειμένου να καταστεί η οικονομία της ΕΕ πιο βιώσιμη, βρίσκοντας επιτυχείς λύσεις για οικονομική μεγέθυνση, κοινωνική ανάπτυξη και περιβαλλοντική προστασία.

Η παρούσα ανακοίνωση βασίζεται στη σύμπραξη για την ανάπτυξη για την απασχόληση⁷. Εξετάζει ολόκληρο το φάσμα της έρευνας και της καινοτομίας συμπεριλαμβανομένης της μη τεχνολογικής καινοτομίας. Καθιστά ρητές τις δεσμεύσεις με βάση το κοινοτικό πρόγραμμα της Λισσαβώνας, περιγράφοντας λεπτομερώς τα μέτρα υποστήριξης της έρευνας και της καινοτομίας τα οποία θα αναληφθούν και τα οποία περιγράφηκαν εκεί σε γενικές γραμμές. Περιγράφει φιλόδοξες δράσεις οι οποίες φθάνουν πέρα από το στόχο του 3% του προγράμματος δράσης και της πολιτικής για την καινοτομία που εφαρμόστηκε μέχρι σήμερα⁸. Ενισχύει τους δεσμούς μεταξύ έρευνας και καινοτομίας, με την πολιτική έρευνας να επικεντρώνεται περισσότερο στην ανάπτυξη νέων γνώσεων και των εφαρμογών τους και στις συνθήκες-πλαίσια για την έρευνα, και την πολιτική για την καινοτομία να επικεντρώνεται στη μετουσίωση της γνώσης σε οικονομική αξία και εμπορική επιτυχία. Συμπλέοντας με την προσέγγιση της Επιτροπής για καλύτερη νομοθετική ρύθμιση, τα μέτρα με δυνητικό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα θα υπόκεινται σε αξιολόγηση αντικτύπου.

⁴ COM(2003) 226 τελικό.

⁵ <http://www.cordis.lu/indicators/publications.htm> (Key Figures 2005 on Science, Technology and Innovation) και <http://epp.eurostat.cec.eu.int/> (στοιχεία της EUROSTAT)

⁶ <http://trendchart.cordis.lu/> (ευρωπαϊκός πίνακας αποτελεσμάτων για την καινοτομία).

⁷ Κοινές δράσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση: το κοινοτικό πρόγραμμα της Λισσαβώνας "[COM(2005) 330 τελικό] και "Παράρτημα των κοινών δράσεων για την ανάπτυξη και την απασχόληση: το κοινοτικό πρόγραμμα της Λισσαβώνας" [SEC(2005) 981] της 20.7.2005.

⁸ "Πολιτική για την καινοτομία: επικαιροποίηση της προσέγγισης της Ένωσης με βάση τη στρατηγική της Λισσαβώνας" [COM(2003) 112 τελικό].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Η ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

Η έρευνα και η καινοτομία χρειάζονται ένα προβλέψιμο και ευνοϊκό κανονιστικό περιβάλλον προκειμένου να προσελκύσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις και να βοηθήσουν στη μεταφορά νέων ιδεών στην αγορά. Οι πολιτικές στους εν λόγω τομείς πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τις τομεακές ιδιαιτερότητες, τις ανάγκες των ΜΜΕ και το ρόλο των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών, συμβάλλοντας, παράλληλα στους πολιτικούς στόχους της ΕΕ σε τομείς όπως το περιβάλλον, η ασφάλεια, η υγεία και οι μεταφορές. Πολλές κανονιστικές και διοικητικές πρακτικές που επηρεάζουν την έρευνα και την καινοτομία αποτελούν ευθύνη των κρατών μελών. Εντούτοις, η Κοινότητα μπορεί τόσο να ηγηθεί υποδειγματικά στους δικούς της τομείς αρμοδιότητας όσο και να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στους δικούς τους – όχι παρεμβαίνοντας περισσότερο αλλά μέσω καλύτερης και πιο επικεντρωμένης νομοθεσίας και πολιτικών.

Έχοντας αυτό υπόψη, όλες οι πολιτικές σε επίπεδο κρατών μελών και ΕΕ πρέπει να συντονιστούν ώστε να υποστηριχθούν κατά το δυνατόν η έρευνα και η καινοτομία. Πρέπει να προωθήσουν την αριστεία στη βασική και στην εφαρμοσμένη έρευνα επιτρέποντας, παράλληλα, στις επιχειρήσεις να παραγάγουν, να αποκτήσουν και να χρησιμοποιήσουν τις τεχνολογίες, τις γνώσεις και τη χρηματοδότηση που χρειάζονται προκειμένου να αξιοποιήσουν τις νέες ευκαιρίες της αγοράς.

1. 1. Καλύτερη νομοθεσία για τη νέα τεχνολογία

Η νομοθεσία μπορεί να βοηθήσει ή να εμποδίσει την έρευνα και την καινοτομία. Αυτό εξαρτάται από την κατάρτισή της, συμπεριλαμβανομένου του αντικτύπου της στον εμπορικό κίνδυνο και την ασφάλεια δικαίου, την επικαιρότητά της και την ικανότητά της να προσφέρει εναλλακτικές τεχνικές λύσεις. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «καλύτερη νομοθεσία» για τη βελτίωση της κοινοτικής νομοθεσίας, οι αξιολογήσεις του αντικτύπου είναι τώρα υποχρεωτικές για όλες τις νέες κοινοτικές νομοθετικές προτάσεις. Συμπεριλαμβάνεται μια αξιολόγηση των συνεπειών τέτοιων προτάσεων στην έρευνα και στην καινοτομία.

Είναι επίσης σημαντικό να υπάρξει μια προβλέψιμη, διορατική προσέγγιση στη νομοθεσία, ιδίως για τη νομοθεσία σχετικά με την αγορά προϊόντων. Για αυτό, χρειάζεται να προσδιορίσουμε τις περιπτώσεις όπου η υπάρχουσα νομοθεσία ή πρότυπα, ή η απουσία τους, συνιστούν εμπόδια στην ανάπτυξη και στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και στην εμφάνιση νέων αγορών. Αντιθέτως, τα μελλοντικά κανονιστικά μέτρα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας. Η **Επιτροπή θα ενισχύσει το διάλογό της με τους ενδιαφερομένους προκειμένου να προσδιοριστούν τα κανονιστικά εμπόδια στην έρευνα και την καινοτομία**, ιδίως χρησιμοποιώντας τις ευρωπαϊκές τεχνολογικές πλατφόρμες και τα τομεακά πάνελ καινοτομίας που θα δημιουργηθούν στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Europe INNOVA. Αυτό θα διευκολύνει τη συνεπή ανάπτυξη της τεχνολογίας και του κανονιστικού περιβάλλοντος.

*Η πρωτοβουλία **Europe INNOVA** είναι μια οικογένεια τομεακών σχεδίων καινοτομίας που συγκεντρώνει την ανάλυση και την πρακτική πείρα. Θα ξεκινήσει στα τέλη του 2005 και θα περιλαμβάνει:*

- *ένα «τομεακό παρατηρητήριο καινοτομίας» για την αξιολόγηση της απόδοσης της καινοτομίας σε διάφορους βιομηχανικούς τομείς και τον προσδιορισμό των παραγόντων προώθησης και των προκλήσεων σχετικά με την καινοτομία*

- δίκτυα βιομηχανικών ομάδων σε ολόκληρη την Ευρώπη, οργανωμένα κατά τομέα, για τον προσδιορισμό και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών σε σχετικές πολιτικές
- δίκτυα φορέων χρηματοδότησης της καινοτομίας, οργανωμένα κατά τομέα, για τον προσδιορισμό των ειδικών χρηματοδοτικών αναγκών των επιχειρήσεων στους εν λόγω τομείς
- πάνελ καινοτομίας, αποτελούμενα από υψηλού επιπέδου εμπειρογνώμονες σχετικών βιομηχανικών τομέων, πανεπιστημιακούς και φορείς χάραξης πολιτικής, για την επικύρωση των πορισμάτων των σχεδίων και των συστάσεων χάραξης πολιτικής
- ένα φόρουμ Europe INNOVA, αποτελούμενο από μια εικονική πλατφόρμα όπου οποιαδήποτε πρωτοβουλία σχετιζόμενη με την πολιτική για την καινοτομία μπορεί να συνδέεται στο δίκτυο και να ανταλλάσσει ορθές πρακτικές.

Το επιχειρηματικό περιβάλλον εξαρτάται επίσης από την ποιότητα της νομοθεσίας και την αποτελεσματική εφαρμογή της. Αυτό σημαίνει ενσωμάτωση της κοινοτικής νομοθεσίας στην εθνική νομοθεσία χωρίς προσθήκη στρωμάτων γραφειοκρατίας στους εθνικούς κανόνες, και υιοθέτηση διοικητικών πρακτικών φιλικών προς την έρευνα και την καινοτομία. Τα κράτη μέλη καλούνται να μεταφέρουν στο εθνικό τους δίκαιο και να εφαρμόσουν την κοινοτική νομοθεσία κατά τρόπον ώστε να προαγάγει την έρευνα και την καινοτομία.

1. 2. Ανακατανομή των κρατικών ενισχύσεων με προσανατολισμό προς την έρευνα και την καινοτομία

Η έρευνα και η καινοτομία αναπτύσσονται, γενικά, καλύτερα στις ανοικτές και ανταγωνιστικές αγορές. Εντούτοις, όπως εξηγείται στο σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις⁹, η αποτυχία της αγοράς μπορεί να εμποδίσει την επίτευξη βέλτιστων επιπέδων έρευνας και καινοτομίας. Οι κρατικές ενισχύσεις, μεταξύ άλλων εργαλείων πολιτικής, μπορούν να αντιμετωπίσουν τις αποτυχίες της αγοράς και να αλλάξουν τα κίνητρα των συμμετεχόντων στην αγορά, διευκολύνοντας έτσι την έρευνα και την καινοτομία. Ενώ οι υπάρχοντες κανόνες παρέχουν ήδη ευρείες δυνατότητες για τα κράτη μέλη να υποστηρίξουν την έρευνα και την καινοτομία μέσω κρατικών ενισχύσεων, η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι θα επανεξετάσει τους κανόνες της προκειμένου να αντικατοπτρίζουν καλύτερα τις προτεραιότητες πολιτικής της Κοινότητας και την ανάγκη για ένα σύστημα φιλικότερο προς την έρευνα και την καινοτομία. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή δρομολόγησε πρόσφατα το έγγραφο διαβουλεύσεων σχετικά με **τις κρατικές ενισχύσεις για την καινοτομία**, το οποίο προωθεί συγκεκριμένες προτάσεις για τη βελτίωση των κανόνων σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την καινοτομία, την αύξηση των δυνατοτήτων χρηματοδότησης καθώς και την ασφάλεια δικαίου. Η τρέχουσα αναθεώρηση στοχεύει στη σταδιακή μείωση των κρατικών ενισχύσεων και στην παράλληλη επανεστίασή τους σε δραστηριότητες που έχουν τον πιο βιώσιμο αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα, την απασχόληση και την ανάπτυξη. Ειδικότερα, **η Επιτροπή προτίθεται να τροποποιήσει το κοινοτικό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις για την E&A** προκειμένου να αντικατοπτρίζει καλύτερα τις προτεραιότητες της Κοινότητας, όπως η προώθηση της διασυννοριακής συνεργασίας στον τομέα της έρευνας, οι εταιρικές σχέσεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα στον τομέα της έρευνας, η διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας και των σημαντικών ερευνητικών προγραμμάτων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Επιπλέον η Επιτροπή προτίθεται να αναθεωρήσει τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και το επιχειρηματικό κεφάλαιο.

⁹ "Σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις: λιγότερες και καλύτερα επικεντρωμένες ενισχύσεις: οδικός χάρτης για τη μεταρρύθμιση των κρατικών ενισχύσεων 2005-2009"
http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/action_plan/saap_en.pdf

Η Επιτροπή θα ενθαρρύνει επίσης την οικολογική καινοτομία και τις βελτιώσεις στην παραγωγικότητα μέσω της οικολογικής αποδοτικότητας, σύμφωνα με το πρόγραμμα δράσης για την περιβαλλοντική τεχνολογία, ιδίως κατά την αναθεώρηση των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις σχετικά με το περιβάλλον.

1. 3. Βελτιωμένη αποτελεσματικότητα και χρήση της διανοητικής ιδιοκτησίας

Οι περισσότερες επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας θεωρούν τη διανοητική ιδιοκτησία (ΔΙ) ως το πολυτιμότερο κεφάλαιό τους. Η αποτελεσματική και αποδοτική προστασία της ΔΙ είναι ουσιαστική για την έρευνα και την καινοτομία. Εκατομμύρια ευρώ μπορούν να χαθούν σε μια νύκτα εάν μια επιχείρηση δεν επιτύχει την προστασία της ΔΙ της. Η ΕΕ συνεπώς χρειάζεται ένα οικονομικά προσιτό, νομικά ασφαλές και φιλικό προς το χρήστη σύστημα προστασίας της ΔΙ προκειμένου να προσελκύσει τις επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας. Η καθιέρωση του κοινοτικού εμπορικού σήματος και των κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων ήταν μεγάλα βήματα προς αυτήν την κατεύθυνση.

Δυστυχώς, δεν υπάρχει ακόμα παρόμοια διαδικασία για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Οι επιχειρήσεις στην ΕΕ εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν πολύ μεγαλύτερο κόστος για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας απ' ό,τι στις ΗΠΑ. Αυτό οφείλεται κατά μεγάλο μέρος στο υψηλό κόστος μετάφρασης και διατήρησης και στο κόστος που συνεπάγεται η υποχρέωση προάσπισης ενός ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας χωριστά στα δικαστήρια κάθε κράτους μέλους, σε περίπτωση διαφοράς, με κίνδυνο συγκρουόμενων αποφάσεων. Η καθιέρωση του κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας θα βοηθήσει σε μεγάλο βαθμό στην επίλυση αυτών των προβλημάτων, δημιουργώντας ένα ενιαίο δικαστήριο για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και μειώνοντας το κόστος μετάφρασης.

Αλλά αυτό δεν είναι αρκετό. Συχνά οι χρήστες δεν μπορούν να προστατεύσουν τη διανοητική ιδιοκτησία τους λόγω άγνοιας των υπάρχουσών δυνατοτήτων. Ως εκ τούτου, η **Επιτροπή θα ενισχύσει τις υπάρχουσες υπηρεσίες πληροφόρησης και υποστήριξης**, όπως το helpdesk ΔΔΙ, και θα ενθαρρύνει την καλύτερη συνεργασία μεταξύ των σχετικών εθνικών φορέων. Μπορεί να χορηγηθεί κοινοτική συγχρηματοδότηση για κοινά σχέδια στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας PRO INNO και για το συντονισμό των πολιτικών στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας RTD OMC-Net.

Η Επιτροπή θα ξεκινήσει επίσης ένα διάλογο με τη βιομηχανία και άλλους ενδιαφερομένους το 2006 προκειμένου να καθορίσει τις ενδεχόμενες περαιτέρω χρήσιμες ενέργειες προκειμένου να εξασφαλισθεί για την ευρωπαϊκή βιομηχανία ένα υγιές πλαίσιο για τα ΔΔΙ.

1. 4. Μια ελκυστική ενιαία αγορά για τους ερευνητές

Προκειμένου να επεκτείνει το ρόλο της στην επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία, η ΕΕ χρειάζεται να εξασφαλίσει περισσότερους και καλύτερους ερευνητές και να αξιοποιήσει πλήρως τους εν λόγω ανθρώπινους πόρους. Πρέπει να ενθαρρύνει τα καλύτερα μυαλά να ακολουθήσουν ερευνητικές σταδιοδρομίες και να παραμείνουν ή να έρθουν στην Ευρώπη. Τα τελευταία έτη αναπτύχθηκε και εφαρμόστηκε με τα κράτη μέλη μια ευρεία και ολοκληρωμένη στρατηγική για την ενίσχυση των ανθρώπινων πόρων στην ΕΕ στον τομέα της έρευνας.

Ο απώτερος στόχος είναι η δημιουργία μια ανοικτής και ανταγωνιστικής ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας για τους ερευνητές, ενισχύοντας την ποικιλομορφία των δεξιοτήτων και των δυνατοτήτων σταδιοδρομίας σε διεθνικό επίπεδο. Έχει σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος σε

εθνικό επίπεδο όσον αφορά διάφορα μέτρα για την εξάλειψη των εμποδίων στην κινητικότητα των ερευνητών, την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων που απαιτούνται για την εξέλιξη των σταδιοδρομιών τους σε διάφορους τομείς και κλάδους και την ενίσχυση της κατάστασής τους και της ανάπτυξης της σταδιοδρομίας τους. Εντούτοις, οι διακινούμενοι ερευνητές εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν νομικά, διοικητικά και ενημερωτικά προβλήματα, ιδίως σχετικά με τα φορολογικά θέματα και την κοινωνική ασφάλιση, και άλλα εμπόδια στη διατομεακή και διεθνική κινητικότητα. Τα εμπόδια αυτά πρέπει να υπερνικηθούν.

Η Επιτροπή θα υποστηρίξει και θα παρακολουθήσει την εφαρμογή των συστάσεων της για έναν ευρωπαϊκό χάρτη για τους ερευνητές και για έναν κώδικα δεοντολογίας για την πρόσληψη ερευνητών. Μόλις θεσπιστούν, το ίδιο θα γίνει και για την οδηγία σχετικά με την υποδοχή και διαμονή ερευνητών από τρίτες χώρες για διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών και για την αντίστοιχη σύσταση, η οποία θα προκαταλαμβάνει την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων της οδηγίας. Τα κράτη μέλη καλούνται να εφαρμόσουν αυτή τη σύσταση καθώς και τη σύσταση του Συμβουλίου για τις βραχυπρόθεσμες θεωρήσεις για ερευνητές από τρίτες χώρες. **Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να αναπτύσσει και να εφαρμόζει, μαζί με τα κράτη μέλη, μέτρα για να υπερνικηθούν τα επίμονα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι διακινούμενοι ερευνητές.** Η Επιτροπή θα ενισχύσει επίσης τη δημόσια αναγνώριση των ερευνητών και ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να πράξουν ανάλογα.

1. 5. Χρήση δημόσιων συμβάσεων για την ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας

Οι επενδύσεις των επιχειρήσεων στην έρευνα και την καινοτομία επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από την αγορά, ιδίως το επίπεδο απόδοσης που απαιτείται από τους πελάτες. Με τις δημόσιες συμβάσεις να ανέρχονται σε ποσοστό 16% του ΑΕγχΠ της ΕΕ, οι δημόσιες αρχές είναι σημαντικοί παράγοντες της αγοράς. Συνεπώς, διαθέτουν σημαντικά μέσα για να τονώσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με τον καθορισμό λειτουργικών απαιτήσεων με τρόπο που να αφήνει στις επιχειρήσεις ευρύτερο πεδίο να προτείνουν καινοτόμες λύσεις. Κάτι τέτοιο θα έδινε στις επιχειρήσεις σημαντικά κίνητρα για να μεγιστοποιήσουν την αποτελεσματικότητα και την απόδοση των προϊόντων και των υπηρεσιών που προσφέρουν, ιδίως σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι δημόσιες αρχές ενεργούν ως πόλοι πελατών που παρέχουν σημαντικές αγορές για νέες τεχνολογίες. Οι αγορές όπου οι δημόσιες αρχές έχουν σημαντικό δυναμικό για να τονώσουν τη ζήτηση για νέες τεχνολογίες περιλαμβάνουν τις μεταφορές, την ενέργεια, το περιβάλλον, την υγεία, την εκπαίδευση και τις πληροφορίες και τις επικοινωνίες.

Προκειμένου να αξιοποιηθεί αυτό το δυναμικό, οι δημόσιοι υπάλληλοι που ασχολούνται με τις δημόσιες συμβάσεις χρειάζονται πολιτική, διαχειριστική και πρακτική υποστήριξη. Οι φορείς χάραξης πολιτικών και οι δημόσιες αρχές πρέπει να έχουν υπόψη τους τις δυνατότητες που προσφέρει το νέο νομοθετικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις –ιδίως δε το πεδίο για την ενθάρρυνση των επιχειρήσεων να αυξήσουν το τεχνολογικό και καινοτόμο περιεχόμενο των αγαθών και των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο των δημόσιων συμβάσεων. Απαιτούνται νέα μέσα για την υποστήριξη των αναγκαίων αλλαγών. Στον τομέα του περιβάλλοντος, αυτό πραγματοποιήθηκε με ένα «εγχειρίδιο για τις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις» το 2004.

Η Επιτροπή θα βελτιώσει την πληροφόρηση σχετικά με τα οφέλη του επαναπροσανατολισμού των δημόσιων συμβάσεων με στόχο την τόνωση της έρευνας και της καινοτομίας και τις σχετικές δυνατότητες στο πλαίσιο της κοινοτικής νομοθεσίας για τις

δημόσιες συμβάσεις. Αυτό θα λάβει τη μορφή ενός «εγχειριδίου για τις δημόσιες συμβάσεις και την έρευνα και την καινοτομία».

Οι εργασίες αυτές, οι οποίες συμμορφώνονται πλήρως προς τις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις¹⁰ και τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, θα πρέπει να ενταχθούν στο ευρύτερο πλαίσιο των διαφόρων τρόπων με τους οποίους μπορεί η πολιτική για τις δημόσιες συμβάσεις να συμβάλει στην εφαρμογή της σύμπραξης της Λισσαβώνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή θα εξασφαλίσει τη συνοχή των διαφόρων πρωτοβουλιών που βρίσκονται εν εξελίξει και θα μελετήσει το πώς μπορεί να πραγματοποιηθεί καλύτερα η σημαντική συμβολή την οποία μπορεί να προσφέρει η εφαρμογή των δημόσιων συμβάσεων στην επίτευξη των στόχων της Λισσαβώνας μας. Οι προσπάθειες αυτές μπορούν να ενισχυθούν με την αμοιβαία αξιοποίηση γνώσεων μεταξύ των ενδιαφερομένων και υπαλλήλων που ασχολούνται με τις δημόσιες συμβάσεις στα κράτη μέλη, με την ανταλλαγή ορθών πρακτικών.

1.6. Καλύτερη και ευρύτερη χρήση των φορολογικών κινήτρων

Καλά σχεδιασμένα φορολογικά κίνητρα μπορούν να υποστηρίξουν την έρευνα και την καινοτομία των επιχειρήσεων με απλούστερο και πιο προβλέψιμο τρόπο από ό,τι οι επιδοτήσεις, αλλά με το κόστος της μειωμένης ικανότητας επικέντρωσης σε συγκεκριμένους στόχους έρευνας και καινοτομίας. Τα τελευταία χρόνια, πολλά κράτη μέλη υιοθέτησαν νέα φορολογικά κίνητρα ή επεξέτειναν ουσιαστικά τα υπάρχοντα φορολογικά κίνητρα προκειμένου να τονώσουν την έρευνα των επιχειρήσεων. Τώρα αποτελούν σημαντικό μέρος της συνολικής δημόσιας προσπάθειας για την υποστήριξη της έρευνας των επιχειρήσεων σε πολλά κράτη μέλη. Εντούτοις, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή των φορολογικών κινήτρων ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό, με αποτέλεσμα τη διαμόρφωση ενός κατακερματισμένου και μη ελκυστικού φορολογικού τοπίου.

Τα φορολογικά κίνητρα είναι ουσιαστικά ευθύνη των κρατών μελών. Εντούτοις, η αποτελεσματικότητα και η σταθερότητά τους μπορούν να βελτιωθούν με τον εντοπισμό και τη διάδοση ορθών πρακτικών που να συμμορφώνονται με την κοινοτική νομοθεσία, καθώς και με την προώθηση συνεκτικών προσεγγίσεων σε όλη την ΕΕ για κοινά θέματα όπως η διασυνοριακή ανάθεση προγραμμάτων έρευνας, η επέκταση νέων επιχειρήσεων έντονα προσανατολισμένων στην έρευνα ή ο συγχρονισμός της εθνικής στήριξης σε μεγάλα ευρωπαϊκά ερευνητικά έργα. Μπορεί επίσης να διερευνηθεί η περίπτωση επέκτασής τους σε άλλες μορφές καινοτομίας όπως ο βιομηχανικός σχεδιασμός ή η μηχανική διεργασιών. Φυσικά είναι απαραίτητη προϋπόθεση ότι όλα αυτά τα σχέδια θα συμμορφώνονται προς την κοινοτική νομοθεσία.

Κατά το σχεδιασμό φορολογικών κινήτρων, θα πρέπει να δοθεί προσοχή στις ΜΜΕ, οι οποίες συχνά αναθέτουν την έρευνά τους σε τρίτους ή αποκτούν νέες τεχνολογίες μέσω της μεταφοράς τεχνολογίας. Οι νέες καινοτόμες ΜΜΕ τείνουν, επίσης, να έχουν μικρότερα κέρδη ή ακόμα και ζημιές και έτσι ενδέχεται να μην επωφελούνται από τα φορολογικά κίνητρα με την ίδια ευκολία με την οποία επωφελούνται οι μεγάλες επιχειρήσεις.

Η Επιτροπή προτίθεται να εκδώσει ανακοίνωση προκειμένου να επιτευχθεί μια αποτελεσματικότερη, σταθερότερη και πιο συγκεκριμένη χρήση των φορολογικών κινήτρων για την E&A σε ολόκληρη την ΕΕ. Η ανακοίνωση αυτή θα παράσχει καθοδήγηση

¹⁰ Οδηγίες 2004/17 και 2004/18 της ΕΕ.

σχετικά με το σχεδιασμό και την εφαρμογή των φορολογικών κινήτρων για την E&A, συμπεριλαμβανομένων ειδικών σχεδίων που θα καλύπτουν τομείς κοινού ενδιαφέροντος.

Προκειμένου να θέσει την έρευνα και την καινοτομία στο επίκεντρο των πολιτικών της ΕΕ:			
	Η Επιτροπή:	Τα κράτη μέλη καλούνται:	Παραπομπή:
1.1	Θα ενισχύσει το διάλογο με τους ενδιαφερομένους προκειμένου να προσδιοριστούν τα κανονιστικά εμπόδια στην έρευνα και την καινοτομία	Να μεταφέρουν την κοινοτική νομοθεσία στο εθνικό τους δίκαιο κατά τρόπον ώστε να προάγεται η έρευνα και η καινοτομία	ΟΚΓ 7 και 14
1.2	Θα θεσπίσει ένα καθεστώς κρατικών ενισχύσεων που θα είναι περισσότερο φιλικό προς την έρευνα και την καινοτομία	Να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες του νέου πλαισίου για τη στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας	ΟΚΓ 7 και 13
1.3	Θα υποστηρίξει τις δράσεις για τη βελτίωση του συστήματος ΔΔΙ και της αποτελεσματικής του χρήσης	Να υιοθετήσουν το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και, παράλληλα, να βελτιώσουν το ισχύον σύστημα	ΟΚΓ 8 Δράση ΚΠΛ I.1
1.4	Θα υποστηρίξει, θα παρακολουθήσει και θα αναπτύξει περαιτέρω δράσεις στο πλαίσιο της στρατηγικής για τους ανθρώπινους πόρους	Να εφαρμόσουν τις συστάσεις και την οδηγία (όταν εκδοθούν) σχετικά με την έρευνα για τους ανθρώπινους πόρους και άλλα μέσα	ΟΚΓ 7 Δράση ΚΠΛ III.10
1.5	Θα προαγάγει τη χρήση δημόσιων συμβάσεων για την τόνωση της έρευνας και της καινοτομίας	Να εξετάσουν την περίπτωση αναθεώρησης των πρακτικών σύναψης δημόσιων συμβάσεων μέσω αμοιβαίας αξιοποίησης γνώσεων και χρήσης των δυνατοτήτων που προσφέρει η νέα νομοθεσία	ΟΚΓ 3 και 8
1.6	Θα παράσχει καθοδήγηση για την προώθηση της βέλτιστης χρήσης των φορολογικών κινήτρων για την E&A	Να εφαρμόσουν σε εθελοντική βάση τις οδηγίες που θα εκδοθούν προσεχώς, λαμβάνοντας υπόψη τα εθνικά πλαίσια	ΟΚΓ 7 Δράση ΚΠΛ III.9

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Η ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ

Τα προγράμματα δημόσιας στήριξης είναι ουσιαστικής σημασίας για την “αριστεία και ελκυστικότητα της επιστημονικής βάσης” καθώς επίσης και για την απόδοση της καινοτομίας των επιχειρήσεων. Πρέπει να δοθεί σημαντική προτεραιότητα στην έρευνα και την καινοτομία όσον αφορά την κατανομή των δημόσιων δαπανών σε όλα τα επίπεδα. Επιπλέον, πρέπει να γίνει καλύτερη χρήση των διαφόρων μηχανισμών δημόσιας στήριξης προκειμένου να προωθηθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις: επιδοτήσεις, χρηματοπιστωτικά μέσα, συστήματα εγγυήσεων και άλλοι μηχανισμοί επιμερισμού του κινδύνου.

Η Επιτροπή το έχει εν προκειμένω ήδη πράξει με τις προτάσεις της για το 7ο ερευνητικό πρόγραμμα πλαίσιο¹¹ (ΠΠ7) και το πρόγραμμα-πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την

¹¹ COM (2005) 119 τελικό.

καινοτομία¹² (CIP), τα διαρθρωτικά ταμεία¹³, το Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και άλλα σχετικά μέσα. Αυτά είναι υποχρεωτικά μέσα, καθένα από τα οποία έχει τη δική του μορφή διαχείρισης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να κάνουν περισσότερα, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες τους και αντλώντας διδάγματα από την πείρα των άλλων.

2.1. Κινητοποίηση των δημόσιων και ιδιωτικών πόρων για τις βασικές τεχνολογίες

Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καλούνται να εγκρίνουν τις προτάσεις της Επιτροπής για το ΠΠ7 και το CIP, που θα παράσχουν τα χρηματοδοτικά μέσα και εργαλεία για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της νέας σύμπραξης της Λισσαβώνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση.

Για το ΠΠ7, η Επιτροπή προτείνει να διατηρηθούν ως βασικό μέσο τα σχέδια διεθνικής συνεργασίας, τα οποία συνδέουν κατά κανόνα τη δημόσια έρευνα και τη βιομηχανία. Επιπλέον, η Επιτροπή προτείνει νέες προσεγγίσεις οι οποίες θα ενισχύσουν περαιτέρω την καταλληλότητα του ΠΠ7 για τη βιομηχανία. Ειδικότερα, η Επιτροπή προτείνει τη δημιουργία μακροπρόθεσμων εταιρικών σχέσεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, που αποκαλούνται "κοινές πρωτοβουλίες τεχνολογίας", σε τομείς στους οποίους τα υπάρχοντα συστήματα είναι ανεπαρκή ενόψει το πεδίου της έρευνας και της κλίμακας των υλικών και των ανθρώπινων πόρων που απαιτούνται. Θα εφαρμόσουν μέρη των στρατηγικών προγραμμάτων έρευνας που καθορίζονται από τις ευρωπαϊκές τεχνολογικές πλατφόρμες, σε συνεργασία με τα εθνικά προγράμματα και σχέδια στον ίδιο τομέα. Θα στοχεύουν στο συνδυασμό της χρηματοδότησης από κοινοτικούς και εθνικούς δημόσιους πόρους και από τον ιδιωτικό τομέα. Τα δάνεια της ΕΤΕπ μπορούν να συμβάλουν όπου απαιτείται.

Ένα άλλο νέο μέσο που προτείνεται στο πλαίσιο του ΠΠ7 είναι το «**χρηματοδοτικό μέσο επιμερισμού του κινδύνου**». Αυτό στοχεύει στη βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση από την ΕΤΕπ για τους συμμετέχοντες σε ευρωπαϊκές ερευνητικές ενέργειες ευρείας κλίμακας όπως οι νέες ερευνητικές υποδομές και τα μεγάλα προγράμματα συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων του EUREKA. Επιμερίζοντας τον κίνδυνο με την ΕΤΕπ, το μέσο θα επιτρέψει μεγαλύτερο όγκο δανείων για τα ερευνητικά σχέδια και τη χρηματοδότηση κατάλληλων προγραμμάτων με υψηλότερο κίνδυνο από εκείνον που θα μπορούσε σε διαφορετική περίπτωση να αναλάβει η ΕΤΕπ.

Οι προτάσεις της Επιτροπής για το ΠΠ7 στοχεύουν επίσης στην ενίσχυση της ικανότητας έρευνας και καινοτομίας των ΜΜΕ. Η Επιτροπή πρότεινε το διπλασιασμό της χρηματοδότησης που διατίθεται για ειδικές δράσεις για υποστήριξη της ανάθεσης της έρευνας σε τρίτους από τις ΜΜΕ ή τις ενώσεις ΜΜΕ. Η συμμετοχή των ΜΜΕ στο ΠΠ7 θα ενισχυθεί περαιτέρω λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις ανάγκες τους στον καθορισμό του περιεχομένου των θεματικών τομέων και απλουστεύοντας και εξορθολογίζοντας περαιτέρω τις διοικητικές/χρηματοδοτικές διαδικασίες. Επιπλέον, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να προωθεί τη συμμετοχή των ΜΜΕ στα ερευνητικά προγράμματα της ΕΕ.

Στον τομέα των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ), η Επιτροπή δρομολόγησε την πρωτοβουλία i2010¹⁴. Υπογραμμίζει τον κυρίαρχο ρόλο των ΤΠΕ ως βασικών παραγόντων προώθησης της καινοτομίας. Παραδείγματος χάριν, οι σταθερές και

¹² COM(2005) 121 τελικό.

¹³ COM(2005) 299 τελικό.

¹⁴ "i2010: Ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας 2010" [COM(2005) 229 τελικό: http://europa.eu.int/information_society/eeurope/i2010/index_en.htm]

ασύρματες ευρυζωνικές επικοινωνίες είναι ουσιαστικής σημασίας για τη δημιουργία της βασικής υποδομής για την καινοτομία και την οικονομία της γνώσης. Βοηθούν στη δημιουργία ζήτησης για νέες εφαρμογές και υπηρεσίες και παρέχουν τα μέσα για τις επιχειρήσεις προκειμένου να αυξήσουν την παραγωγικότητα μέσω διαδικασιών καινοτομίας. Το CIP θα υποστηρίξει την ευρύτερη υιοθέτηση και την καλύτερη χρήση των ΤΠΕ τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα.

Η οικολογική καινοτομία, συμπεριλαμβανομένων των μεθόδων για την αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας, έχει μεγάλες δυνατότητες δημιουργίας ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Η πρόταση CIP περιλαμβάνει τη στήριξη πιλοτικών σχεδίων και σχεδίων πρώτης εμπορικής εφαρμογής οικολογικά καινοτόμων τεχνολογιών προκειμένου να δοθεί δυνατότητα καλύτερης αξιοποίησής τους, σύμφωνα με το πρόγραμμα δράσης για τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες¹⁵.

Περαιτέρω κοινοτική χρηματοδότηση προκειμένου να καλυφθούν τα κενά μεταξύ έρευνας και εφαρμογής παρέχεται, παραδείγματος χάριν, από τα κονδύλια του προϋπολογισμού των διευρωπαϊκών δικτύων που υποστηρίζουν τα βιομηχανικά σχέδια στους τομείς των συστημάτων ραδιοπλοήγησης (GALILEO), των σιδηροδρόμων, του ελέγχου εναέριας κυκλοφορίας και άλλων εφαρμογών ευφών συστημάτων μεταφορών.

2. 2. Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία

Η πολιτική συνοχής, υποστηριζόμενη από τα διαρθρωτικά ταμεία, επικεντρώνεται όλο και περισσότερο στη γνώση, την έρευνα και την καινοτομία. Όπου οι περιφέρειες, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή ενισχύουν την ανάπτυξη σε μια προσέγγιση από κάτω προς τα επάνω, βασισμένη στη συνεργασία και την επιμερισμένη διαχείριση, η πολιτική αυτή έχει αποδειχθεί ισχυρό μέσο που οδηγεί στη αυξημένη ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Έχει ήδη καταβληθεί σημαντική προσπάθεια στην τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού (2000-2006): οι δαπάνες για την έρευνα και την καινοτομία ανέρχονται στο 7,4% της συνολικής χρηματοδότησης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες (7,5 δισεκατομμύρια ευρώ) και στο 11% για τις περιφέρειες που είναι σε οικονομική αναδιάρθρωση (2,4 δισεκατομμύρια ευρώ). Η Επιτροπή πρότεινε να αυξήσουν τα κράτη μέλη σημαντικά τη δαπάνη σε αυτό τον τομέα στην επόμενη περίοδο προγραμματισμού. Παρόμοιες προσπάθειες καταβάλλονται και για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Αυτή η προσέγγιση αντικατοπτρίζεται στο σχέδιο στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής για την πολιτική συνοχής¹⁶, στο πλαίσιο του οποίου αναμένεται τα διαρθρωτικά ταμεία να υποστηρίζουν πλήρως την εφαρμογή της σύμπραξης για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Μπορεί να χρηματοδοτηθεί ένα ευρύ φάσμα έρευνας και καινοτομίας όπως οι περιφερειακές και διαπεριφερειακές ομάδες, οι πόλοι αριστείας, η μεταφορά τεχνολογίας, οι υπηρεσίες στήριξης των επιχειρήσεων και δράσεις για την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου και για την παροχή βοήθειας στους εργαζόμενους και τις επιχειρήσεις

¹⁵ "Τόνωση των τεχνολογιών για βιώσιμη ανάπτυξη: περιβαλλοντικές τεχνολογίες: πρόγραμμα δράσης για την Ευρωπαϊκή Ένωση [COM(2004) 38 τελικό] http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2004/com2004_0038en01.pdf

¹⁶ Οι στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές ορίζουν το στρατηγικό πλαίσιο για τα νέα λειτουργικά προγράμματα που θα υποστηριχθούν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ταμείο Συνοχής. Βλ. COM(2005) 299 τελικό.

προκειμένου να προετοιμαστούν και να προσαρμοστούν στην οικονομική αλλαγή. Οι περιφέρειες και τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τα διαρθρωτικά ταμεία με ευέλικτο τρόπο προκειμένου να ικανοποιούν τις ειδικές τους ανάγκες και να αξιοποιούν τις συνέργειες με το ΠΠ7 και το CIP. Οι καινοτόμες δράσεις θα συγχρηματοδοτούνται επίσης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης προκειμένου να αναπτυχθούν νέα προϊόντα υψηλής ποιότητας και προστιθέμενης αξίας και να προωθηθεί η βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων. **Η Επιτροπή, μέσω των στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών και των αλληλεπιδράσεών της με τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες, θα προωθήσει τη χρήση των διαρθρωτικών ταμείων και του Αγροτικού Ταμείου για να βελτιωθεί η γνώση και η καινοτομία για την ανάπτυξη.**

Τα κράτη μέλη καλούνται για να αξιοποιήσουν πλήρως τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης προκειμένου να ενισχύσουν και να δημιουργήσουν ισχυρά συστήματα έρευνας και καινοτομίας.

2. 3. Βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση

Η πρόσβαση στη χρηματοδότηση παραμένει σημαντική ανησυχία των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των καινοτόμων ΜΜΕ. Οι καινοτόμες και οι έντονα προσανατολισμένες στην Ε&Α επιχειρήσεις έχουν συχνά δυσκολίες στη λήψη χρηματοδότησης στα στάδια μεταξύ της επίδειξης μιας νέας τεχνολογίας, διεργασίας προϊόντος ή υπηρεσίας και της εμπορικής αξιοποίησής τους. Σε σύγκριση με τους κύριους ανταγωνιστές της, η αγορά χρηματοδότησης καινοτόμων επιχειρήσεων, στα στάδια μεταξύ της δημιουργίας και της επέκτασης, στην Ευρώπη είναι ακόμη αναπτυσσόμενη.

Απαιτείται επίσης καλύτερη πρόσβαση σε μετοχικά και οιονεί μετοχικά κεφάλαια για τις πιο ώριμες καινοτόμες ΜΜΕ για περαιτέρω επενδύσεις που θα βοηθήσουν τις επιχειρήσεις αυτές να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό τους, να διαθέσουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους στην αγορά και να εξακολουθήσουν να χρηματοδοτούν την έρευνά τους. Κάτι τέτοιο απαιτεί κίνητρα προκειμένου να αναλάβουν μεγαλύτερο κίνδυνο, καθώς και αλλαγή στάσης από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τους ιδιωτικούς επενδυτές και τους «επιχειρηματικούς αγγέλους». Ως εκ τούτου η Επιτροπή θα διερευνήσει περαιτέρω τις διάφορες πτυχές της χρηματοδότησης της ανάπτυξης και της δράσης της ΕΕ σε μια ανακοίνωση το 2006.

Η Επιτροπή έχει υποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις για τη βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση μέσω του CIP. Το προτεινόμενο νέο μέσο για τις ΜΜΕ υψηλής ανάπτυξης και τις καινοτόμες ΜΜΕ θα βελτιώσει και θα ενισχύσει τους κοινοτικούς μηχανισμούς για τον επιμερισμό του κινδύνου και την ανταμοιβή των επενδυτών ιδιωτικών μετοχικών κεφαλαίων, παρέχοντας σημαντική προώθηση για την άντληση μετοχικών κεφαλαίων από τις καινοτόμες επιχειρήσεις. Το προτεινόμενο εγγυητικό μέσο για τις ΜΜΕ θα βελτιώσει την πρόσβαση των ΜΜΕ σε μετοχικά και οιονεί μετοχικά κεφάλαια (κεφάλαια ενδιάμεσης χρηματοδότησης) με τον επιμερισμό του κινδύνου των εν λόγω πράξεων. Θα παρασχεθεί ειδική στήριξη για τις ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στην οικολογική καινοτομία. Τα εν λόγω μέσα θα διαχειρίζεται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων και θα συμπληρώνουν την πρωτοβουλία της ομάδας της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για επενδύσεις στην καινοτομία¹⁷. Θα πρέπει επίσης να επιζητήσουν συνέργειες με τα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση –όπως επιχορηγήσεις και δάνεια– στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων.

¹⁷ "Πρωτοβουλία Καινοτομία 2010": <http://www.eib.eu.int/site/index.asp?designation=iu>

Επιπλέον, η Επιτροπή θα φέρει σε επαφή τους διάφορους ενδιαφερομένους προκειμένου να προσδιοριστούν τα περαιτέρω εμπόδια στην εξασφάλιση χρηματοδότησης και να διερευνηθούν οι δυνητικές λύσεις. Παραδείγματος χάριν, επί του παρόντος οι ΜΜΕ δεν μπορούν εύκολα να χρησιμοποιήσουν τα ΔΔΙ τους προκειμένου να λάβουν δανειοληπτική χρηματοδότηση, η οποία αποτελεί τον κύριο όγκο της εξωτερικής τους χρηματοδότησης. Ειδικότερα για τις ΜΜΕ υψηλής τεχνολογίας και εκείνες που είναι έντονα προσανατολισμένες στην έρευνα, αυτό αποτελεί πρόβλημα δεδομένου ότι συχνά δεν έχουν άλλες εγγυήσεις να προσφέρουν στα πιστωτικά ιδρύματα και τα ΔΔΙ αποτελούν το κύριο στοιχείο ενεργητικού τους. Η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τη χρηματοδοτική κοινότητα, τους λογιστικούς φορείς και την Κοινότητα ΔΙ προκειμένου να διερευνήσουν τις δυνατότητες αποτίμησης των ΔΔΙ¹⁸.

2 4. *Κινητοποίηση των εθνικών προγραμμάτων και άλλων πηγών χρηματοδότησης για την ευρωπαϊκή έρευνα και την καινοτομία*

Η κοινοτική χρηματοδότηση για την προώθηση δραστηριοτήτων καινοτομίας και έρευνας αντιπροσωπεύει μικρό μόνο μικρό μέρος της συνολικής ευρωπαϊκής δημόσιας προσπάθειας¹⁹. Για να αντισταθμίσουν την έλλειψη κρίσιμης μάζας, τα εθνικά προγράμματα πρέπει να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα και τη συμπληρωματικότητά τους, συμβάλλοντας σε έναν πλήρως ολοκληρωμένο ευρωπαϊκό χώρο έρευνας και καινοτομίας και κινητοποιώντας συνεχώς εθνική χρηματοδότηση για τη στήριξη των ευρωπαϊκών δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας. Η πρωτοβουλία ERA-NET²⁰ έχει καταδείξει την επιτυχία αυτής της προσέγγισης δεδομένου ότι άνοιξε τις προοπτικές για αυξημένη διεθνική συνεργασία.

Η Επιτροπή πρότείνει την επέκταση και την ενίσχυση των κοινοτικών μέσων προκειμένου να τονωθούν περαιτέρω η διεθνική συνεργασία μεταξύ περιφερειακών και εθνικών προγραμμάτων για τη στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας. Αυτά θα παράσχουν άμεση κοινοτική στήριξη στην ανάπτυξη και την εφαρμογή κοινών προγραμμάτων έρευνας και καινοτομίας μεταξύ των κρατών μελών. Αποτελούνται από το σύστημα ERA-NET Plus, τις νέες πρωτοβουλίες του άρθρου 169 της συνθήκης ΕΚ στο πλαίσιο του ΠΠ7 και το σύστημα υποστήριξης της επιχειρηματικής καινοτομίας στο πλαίσιο του CIP, τα οποία θα συνδυαστούν με την πρωτοβουλία PRO-INNO που θα ξεκινήσει στα μέσα του 2006.

Η πρωτοβουλία PRO-INNO στοχεύει στην ενίσχυση της διεθνικής συνεργασίας μεταξύ φορέων και προγραμμάτων καινοτομίας:

- με τη δημιουργία μιας πλατφόρμας εκμάθησης INNO για τον εντοπισμό και την περαιτέρω αξιολόγηση των ορθών πρακτικών όσον αφορά τη στήριξη της καινοτομίας μέσω αξιολογήσεων από ομότιμους ειδικούς και μελετών αξιολόγησης αντικτύπου
- με τη στήριξη της δημιουργίας δικτύων INNO ώστε να έρθουν σε επαφή οι διαχειριστές των περιφερειακών/εθνικών προγραμμάτων καινοτομίας προκειμένου να διευκολυνθεί η διεθνική συνεργασία
- με τη στήριξη συγκεκριμένων διεθνικών πρωτοβουλιών καινοτομίας και συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα μέσω των δράσεων INNO

¹⁸ Βλ. επίσης τη δράση για το διανοητικό κεφάλαιο που αναφέρεται στο τμήμα 3.5.

¹⁹ Παραδείγματος χάριν, το ΠΠ6 αντιπροσωπεύει το 5% της δημόσιας χρηματοδοτούμενης έρευνας στην ΕΕ.

²⁰ <http://www.cordis.lu/coordination/era-net.htm>

Οι δωρεές είναι μια ανεπαρκώς ανεπτυγμένη πηγή χρηματοδότησης για την έρευνα (ιδίως τη βασική έρευνα) στις περισσότερες χώρες της ΕΕ εκτός του ΗΒ. Ο ρόλος των ιδρυμάτων και των τραπεζών στην άντληση κεφαλαίων και τη χρηματοδότηση της έρευνας θα πρέπει, συνεπώς, να αναπτυχθεί. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να αντιμετωπισθούν διάφορα νομικά, κανονιστικά και φορολογικά θέματα. Τα ιδρύματα πρέπει επίσης να χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη διαφάνεια και διαχειριστική υπευθυνότητα προκειμένου να τονωθεί η εμπιστοσύνη χορηγών. Η Επιτροπή διερευνά τρόπους και μέσα για την ανάπτυξη και την αξιοποίηση του φιλανθρωπικού δυναμικού ως πηγής για τη χρηματοδότηση της έρευνας.

Προκειμένου να τοποθετηθεί η έρευνα και η καινοτομία στο επίκεντρο της χρηματοδότησης της ΕΕ			
	Η Επιτροπή:	Τα κράτη μέλη καλούνται:	Παραπομπή:
2.1	Θα τονώσει τη χρήση των διαρθρωτικών ταμείων για την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας	Να εγκρίνουν τις προτάσεις της Επιτροπής σχετικά με το Ταμείο Συνοχής και τα διαρθρωτικά ταμεία και να αξιοποιήσουν πλήρως το ευρύ φάσμα των νέων ευκαιριών που προσφέρουν τα εν λόγω Ταμεία και το Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, όσον αφορά την έρευνα και την καινοτομία	Δράση ΚΠΛ II.1 έως 3 και III.1 και 2
2.2	Θα προωθήσει την καλύτερη πρόσβαση των καινοτόμων ΜΜΕ στη χρηματοδότηση	Να αξιοποιήσουν πλήρως τα προγράμματα μετοχοποίησης και εγγύησης και να εξασφαλίσουν δεσμεύσεις από τις σχετικές χρηματοδοτικές κοινότητες προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση	ΟΚΓ 8 και 15
2.3	Θα στηρίξει την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και θα ενισχύσει την ένταξή τους στην αγορά	Να εγκρίνουν τις προτάσεις της Επιτροπής σχετικά με το 7ο ερευνητικό πρόγραμμα πλαίσιο και το πρόγραμμα πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία, μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	ΚΠΛ II.4 και 5
2.4	Θα κινητοποιήσει τα εθνικά και περιφερειακά προγράμματα έρευνας και καινοτομίας και άλλες πηγές χρηματοδότησης	Να αξιοποιήσουν στο μέγιστο δυνατό βαθμό τα κοινοτικά προγράμματα στήριξης προκειμένου να ενισχυθεί η διεθνική συνεργασία	ΟΚΓ 8 ΚΠΛ II.4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Όταν τοποθετούνται στο επίκεντρο των επιχειρήσεων, η έρευνα και η καινοτομία γίνονται κινητήριες δυνάμεις δημιουργίας πλούτου και ανάπτυξης. Επίσης, έχει παρατηρηθεί γενικά ότι η απόδοση των επιχειρήσεων στην καινοτομία ενισχύεται όταν διαμορφώνουν ομάδες και δίκτυα. Η δημόσια πολιτική δεν μπορεί να δημιουργήσει ομάδες, αλλά η δημόσια χρηματοδότηση μπορεί να τις ενισχύσει. Προκειμένου η επιστημονική βάση της ΕΕ να ενισχύσει τη βιομηχανική της βάση, θα πρέπει να βελτιωθεί σημαντικά η συνεργασία δημόσιας έρευνας και βιομηχανίας.

Οι επιχειρήσεις και η πολιτική επωφελούνται από την καλύτερη πληροφόρηση σχετικά με τις τάσεις στις ιδιωτικές επενδύσεις έρευνας και καινοτομίας, ιδιαίτερα στους μεμονωμένους

τομείς. Χρειάζεται μεγαλύτερη έμφαση στις τομεακές ανάγκες κατά την κατάρτιση των πολιτικών έρευνας και καινοτομίας, μαζί με βελτιωμένες υπηρεσίες στήριξης των επιχειρήσεων, προκειμένου να ενισχυθεί η τεχνολογική επικαιροποίηση και επιχειρηματική καινοτομία, ιδίως προκειμένου να βοηθηθούν οι ΜΜΕ να υπερνικήσουν τα ειδικά προβλήματά τους και να συμμετάσχουν στα ευρωπαϊκά δίκτυα.

3.1. Εντονότερες εταιρικές σχέσεις μεταξύ πανεπιστημίων και βιομηχανίας

Η πλημμελής ερευνητική συνεργασία και μεταφορά γνώσεων μεταξύ δημόσιων ερευνητικών οργανισμών (ΔΕΟ), ιδίως πανεπιστημίων, και βιομηχανίας είναι μια από τις αδυναμίες του ευρωπαϊκού συστήματος έρευνας και καινοτομίας. Ενώ πολλά κράτη μέλη έχουν πραγματοποιήσει αξιόλογες εργασίες στον τομέα αυτό, συχνά έχουν λάβει υπόψη τους μόνο την εθνική προοπτική. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τον κατακερματισμό των ισχυόντων κανόνων και πρακτικών στην ΕΕ, ιδίως δε εκείνων που αφορούν την κυριότητα των αποτελεσμάτων της δημόσιας χρηματοδοτούμενης έρευνας και των συμβατικών ρυθμίσεων μεταξύ των ΔΕΟ και της βιομηχανίας.

Η υιοθέτηση συνεκτικότερων κανόνων και πρακτικών σε ολόκληρη την ΕΕ θα ενισχύσει τους δεσμούς μεταξύ του ΔΕΟ και βιομηχανίας και θα μεγιστοποιήσει τον αντίκτυπό τους. Αυτό θα βοηθήσει στη δημιουργία ενός πεδίου δραστηριότητας ίσων ευκαιριών για τις διασυνοριακές εταιρικές σχέσεις πανεπιστημίων-βιομηχανίας και, συνεπώς, θα συμβάλει στον ευρωπαϊκό τομέα έρευνας και καινοτομίας.

Για το σκοπό αυτό, η **Επιτροπή θα εκδώσει ανακοίνωση για τον καθορισμό κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τη βελτίωση της συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και τη μεταφορά των γνώσεων μεταξύ ΔΕΟ και βιομηχανίας**, τις οποίες τα κράτη μέλη και οι ενδιαφερόμενοι θα ενθαρρυνθούν να εφαρμόσουν σε εθελοντική και ευέλικτη βάση. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές θα βασίζονται στις υπάρχουσες ορθές πρακτικές (τόσο των κρατών μελών όσο και των ενδιαφερομένων) όπως η πρωτοβουλία για την υπεύθυνη εταιρική σχέση η οποία δρομολογήθηκε από διάφορες ευρωπαϊκές βιομηχανικές και ακαδημαϊκές ενώσεις²¹.

Η Επιτροπή θα προτείνει επίσης δράση για την ενίσχυση της θέσης των πανεπιστημίων στην ευρωπαϊκή έρευνα και την τεχνολογία, συμπεριλαμβανομένων και των όσων αφορούν τη δημιουργία γνώσεων για την επιχειρηματική κοινότητα και σε συνεργασία μ' αυτήν, καθώς και τη μεταφορά γνώσεων στην κοινωνία. Το σύστημα κινητικότητας «εταιρικές σχέσεις και δίοδοι επικοινωνίας μεταξύ βιομηχανίας και ακαδημαϊκού χώρου» στο πλαίσιο του ΠΠ7 θα αυξήσει τον επιμερισμό των γνώσεων μέσω κοινών ερευνητικών εταιρικών σχέσεων, με την υποστήριξη της πρόσληψης έμπειρων ερευνητών, αποσπάσεων προσωπικού κ.λπ. Βάσει του νέου πλαισίου για τις κρατικές ενισχύσεις E&A, η Επιτροπή θα αποφανθεί για το θέμα των εταιρικών σχέσεων μεταξύ πανεπιστημίου και βιομηχανίας όσον αφορά τους κανόνες χορήγησης κρατικών ενισχύσεων.

3.2. Πόλοι καινοτομίας και βιομηχανικές ομάδες προσανατολισμένες στην έρευνα

Η ΕΕ έχει πολλές δυναμικές βιομηχανικές ομάδες, μολονότι μικρότερες και λιγότερο ολοκληρωμένες απ' ό,τι οι ΗΠΑ. Ως εκ τούτου, η έρευνα και η καινοτομία πάσχουν από τον ίδιο κατακερματισμό με την εσωτερική αγορά. Προκειμένου να καταστούν κατά το δυνατόν

²¹ EIRMA, EUA, Proton και EARTO, "Εγχειρίδιο για την υπεύθυνη εταιρική σχέση", <http://www.eirma.asso.fr>

ελκυστικότερες στους ξένους επενδυτές, οι εν λόγω πόλοι και ομάδες καινοτομίας χρειάζεται να επιτύχουν την κρίσιμη μάζα. Δεν μπορούν να δημιουργηθούν από το μηδέν, αλλά χρειάζονται ισχυρή βιομηχανική βάση και καλές και πλήρεις εμπιστοσύνης σχέσεις μεταξύ της επιστήμης και της βιομηχανίας.

Η δημιουργία δικτύων εντός των ομάδων και μεταξύ συμπληρωματικών ομάδων αποτελεί βασικό παράγοντα για την επιτυχή ανάπτυξή τους. Τα κέντρα εκπαίδευσης και έρευνας, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι σύμβουλοι καινοτομίας και διανοητικής ιδιοκτησίας, οι τοπικοί και περιφερειακοί φορείς ανάπτυξης και άλλοι οργανισμοί υποστήριξης αποτελούν όλοι σημαντικούς παράγοντες για τη μεγιστοποίηση του δημιουργικού επιχειρηματικού δυναμικού των επιχειρήσεων. Η όλο και αυξανόμενη πολυπλοκότητα των προϊόντων και διαδικασιών και η ανάγκη ολοκλήρωσης υπηρεσιών όπως η συντήρηση, η διοικητική υποστήριξη και το μάρκετινγκ δημιουργούν προβλήματα, ακόμη και στις πιο επιτυχημένες ομάδες. Η συνεργασία μεταξύ των ομάδων μπορεί να βοηθήσει στην επίλυση αυτών των προβλημάτων.

Η πρωτοβουλία «Περιφέρειες της γνώσης» θα υποστηρίξει τη διεθνική αμοιβαία εκμάθηση και συνεργασία μεταξύ ομάδων προσανατολισμένων στην έρευνα, φέρνοντας σε επαφή τις περιφερειακές αρχές και τους φορείς ανάπτυξης, τους δημόσιους οργανισμούς έρευνας, τη βιομηχανία και άλλους σχετικούς ενδιαφερομένους. Οι κύριες δραστηριότητες που καλύπτονται είναι οι ακόλουθες:

- *ανάλυση, ανάπτυξη και εφαρμογή ερευνητικών προγραμμάτων για τις περιφερειακές ομάδες και συνεργασία μεταξύ τους*
- *«καθοδήγηση» περιφερειών με χαμηλές επιδόσεις στο χώρο της έρευνας από περιφέρειες πιο ανεπτυγμένες στον τομέα αυτό*
- *δράσεις για τη βελτίωση της ολοκλήρωσης των ερευνητικών φορέων και ιδρυμάτων στις περιφερειακές οικονομίες.*

Τα κράτη μέλη καλούνται να αναπτύξουν τις περιφερειακές και εθνικές πολιτικές τους για τις ομάδες και πόλους καινοτομίας, χρησιμοποιώντας τη στήριξη που παρέχεται από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία. Διάφορα μέτρα της ΕΕ θα ενθαρρύνουν και θα υποστηρίξουν τις προσπάθειες των κρατών μελών και των περιφερειών. Η Επιτροπή θα τους παράσχει έναν χάρτη που θα αναλύει τα ισχυρά σημεία και τις στρατηγικές των υφιστάμενων ομάδων στην ΕΕ. **Η πρωτοβουλία Europe-Innova θα παράσχει στήριξη προκειμένου να διευκολυνθεί η δημιουργία δικτύων μεταξύ των βιομηχανικών ομάδων** με σκοπό την εντατικοποίηση της διεθνικής συνεργασίας και την ενημέρωση σχετικά με το πώς άλλοι δημιουργούν και διαχειρίζονται τις επιτυχείς πρωτοβουλίες των ομάδων.

Τέλος, **στο πλαίσιο του ΠΠ7 προτείνονται αυξημένοι πόροι για τη συνέχιση της κοινοτικής πρωτοβουλίας "Περιφέρειες της γνώσης"**, η οποία στηρίζει τον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών για την ανάπτυξη των ομάδων που είναι προσανατολισμένες στην έρευνα.

3.3. Δυναμικές υπηρεσίες στήριξης των επιχειρήσεων προκειμένου να τονωθεί η έρευνα και η καινοτομία

Οι ΜΜΕ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επιχειρηματική οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 66% της ιδιωτικής απασχόλησης και το 57% της προστιθέμενης αξίας στην ΕΕ-25. Εντούτοις, πολλές αντιμετωπίζουν προβλήματα μεγέθους, ιδίως όσον αφορά την καινοτομία, την πρόσβαση στην πληροφόρηση, τη δημιουργία δικτύων

και την εύρεση εταίρων. Οι δημόσιες αρχές πρέπει να αποκαταστήσουν τις σχετικές αδυναμίες της αγοράς, διευκολύνοντας τη διάδοση της τεχνολογίας στις ΜΜΕ και ενισχύοντας την ικανότητά τους να αναπτυχθούν, να αποκτήσουν, να προσαρμόσουν και να χρησιμοποιήσουν νέες τεχνολογίες.

Συνεπώς, η πολιτική της ΕΕ σχετικά με την καινοτομία διευκολύνει τη διεθνική μεταφορά τεχνολογίας (ΔΜΤ) μεταξύ των επιχειρήσεων και τις ενθαρρύνει να εισάγουν καινοτομίες στην αγορά, ιδίως μέσω του δικτύου των κέντρων αναδιανομής της καινοτομίας²², πράγμα που καλύπτει ένα κενό της αγοράς παρέχοντας μια περιφερειακή πύλη προς την ευρωπαϊκή συνεργασία και συνδυάζοντας τις γνώσεις σε επίπεδο βάσης με την πανευρωπαϊκή τεχνογνωσία και επαφές. **Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να υποστηρίζει το δίκτυο των κέντρων αναδιανομής της καινοτομίας, ενθαρρύνοντας τις συνέργειες με άλλα δίκτυα υποστήριξης των επιχειρήσεων**, όπως τα ευρωπαϊκά κέντρα πληροφόρησης, με σκοπό τη δημιουργία κέντρων ενιαίας εξυπηρέτησης, όπου είναι δυνατόν, και τη βελτίωση και την επέκταση του φάσματος, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχουν. Η Επιτροπή ενθαρρύνει επίσης τη δημιουργία δικτύων για την ενίσχυση της καινοτομίας μέσω διαπεριφερειακής συνεργασίας στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων. Αυτές οι βελτιώσεις θα επικεντρωθούν ειδικότερα στις δραστηριότητες ΔΜΤ και στην εύρεση εταίρων μεταξύ των καινοτόμων ΜΜΕ, των ερευνητικών οργανισμών και των μεγάλων επιχειρήσεων.

3 4. Διαχείριση της καινοτομίας και κοινωνική αλλαγή

Η «διαχείριση της καινοτομίας» αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη της καινοτομίας στις επιχειρήσεις. Πολλές επιχειρήσεις, και ιδίως οι ΜΜΕ, συναντούν δυσκολίες στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την εμπορία καινοτόμων προϊόντων και στον εκσυγχρονισμό των παραγωγικών διαδικασιών τους. Η καινοτομία δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς να λάβει υπόψη τους ανθρώπους. Επομένως, εκτός από τις ειδικές ερευνητικές δεξιότητες και τα θέματα σταδιοδρομίας των ερευνητών που εξετάζονται στο πλαίσιο της στρατηγικής στο τμήμα 1.4, απαιτείται εκπαίδευση και κατάρτιση προκειμένου να είναι εφοδιασμένο το ανθρώπινο δυναμικό της Ευρώπης με τις δεξιότητες και τις γνώσεις που είναι αναγκαίες για την καινοτομία. Αυτά συμπεριλαμβάνουν τις επιχειρηματικές δεξιότητες και τη διάθεση ανάληψης κινδύνων.

Οι επιχειρήσεις όλων των μεγεθών πρέπει να είναι πιο ευέλικτες όσον αφορά την ανταπόκριση στις ταχείες αλλαγές της ζήτησης, να προσαρμόζονται στις νέες τεχνολογίες, όπως οι ΤΠΕ και το ηλεκτρονικό επιχειρείν, και να είναι σε θέση να καινοτομούν συνεχώς προκειμένου να παραμείνουν ανταγωνιστικές. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να προωθούνται και να διαδίδονται καινοτόμες πρακτικές εργασίας, όπως τονίζεται στην ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης και κατάρτισης του 2010²³ και το ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης στον τομέα της δια βίου μάθησης²⁴ διαδραματίζουν επίσης ρόλο στη διευκόλυνση της διαρθρωτικής και της κοινωνικής αλλαγής.

²² <http://irc.cordis.lu/>

²³ Ανακοίνωση της Επιτροπής “Εκπαίδευση και κατάρτιση 2010: η επιτυχία της στρατηγικής της Λισσαβώνας απαιτεί επείγουσες μεταρρυθμίσεις” [COM(2003) 685 τελικό] της 11.11.2003. http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/et_2010_en.html

²⁴ Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ολοκληρωμένου προγράμματος στον τομέα της διά βίου μάθησης [COM(2004) 474 τελικό] της 14.7.2004.

Η καινοτομία απαιτεί επενδύσεις σε ανθρώπους και δεξιότητες. Η δέσμευση για την καινοτομία και την έρευνα αποτελεί επίσης εκδήλωση εταιρικής κοινωνικής ευθύνης²⁵ (ΕΚΕ). Οι εθελοντικές πρωτοβουλίες οι οποίες υπερβαίνουν τις νομικές, συμβατικές και άλλες απαιτήσεις μπορούν να ενισχύσουν σε μεγάλο βαθμό την ανταγωνιστικότητα μιας επιχείρησης και να προωθήσουν τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές καινοτομίες οι οποίες συνδυάζουν τα επιχειρηματικά οφέλη με κοινωνικούς στόχους. Η **Επιτροπή θα ενθαρρύνει τέτοιες καινοτόμες πρακτικές ΕΚΕ μεταξύ των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.**

Προκειμένου να προωθηθεί η διάδοση των ορθών πρακτικών καινοτόμου διαχείρισης, η Επιτροπή θα διευκολύνει την ανάπτυξη νέων εργαλείων αυτοαξιολόγησης για περαιτέρω χρήση από τους περιφερειακούς και εθνικούς τομείς καινοτομίας για τη στήριξη των ΜΜΕ. Επιπλέον η **Επιτροπή θα ενθαρρύνει τη δημιουργία ενός νέου ευρωπαϊκού βραβείου καινοτομίας** ως «βραβείου των βραβείων», προκειμένου να ενισχύσει το κύρος των επιτυχημένων ευρωπαϊών καινοτόμων επιχειρηματιών.

3.5. Το δυναμικό των καινοτόμων υπηρεσιών

Ο τομέας των υπηρεσιών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Επί του παρόντος, η καινοτομία στις υπηρεσίες προωθείται κυρίως από τις νέες προσφορές που ανταποκρίνονται στην ζήτηση των πελατών. Αλλά όλο και περισσότερο οι υπηρεσίες προωθούνται επίσης από μεγαλύτερες επενδύσεις στον τομέα της έρευνας και εξαρτώνται από την υιοθέτηση της νέας τεχνολογίας.

Αναγνωρίζοντας την αυξανόμενη σημασία τους για την ευρωπαϊκή οικονομία, η **Επιτροπή μέχρι το τέλος του 2006 θα καθορίσει μια στρατηγική για την προώθηση των καινοτόμων υπηρεσιών στην ΕΕ**, με βάση τις εργασίες και τις συστάσεις πολιτικής του ευρωπαϊκού φόρουμ για υπηρεσίες που σχετίζονται με τις επιχειρήσεις²⁶. Οι μηχανισμοί στήριξης της καινοτομίας θα συνδεθούν με τις συγκεκριμένες ανάγκες των υπηρεσιών και θα καταβληθούν συγκεκριμένες προσπάθειες προκειμένου να μετρηθούν καλύτερα οι καινοτομίες που βασίζονται στις υπηρεσίες.

3.6. Θέσπιση ενός ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης της βιομηχανικής έρευνας και της καινοτομίας και βελτίωση της υποβολής εκθέσεων για το διανοητικό κεφάλαιο

Μολονότι το επίπεδο των επενδύσεων έρευνας των κυριότερων ευρωπαϊκών επιχειρήσεων σε πολλούς τομείς είναι συγκρίσιμο με εκείνο των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας, το ερευνητικό έλλειμμα της ΕΕ οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις μειωμένες επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα, εν μέρει λόγω της διαφορετικής απόδοσης των επιμέρους τομέων. Η ΕΕ έχει χαμηλότερη παραγωγή από τις ΗΠΑ ή την Ιαπωνία σε ορισμένες βασικές βιομηχανίες προσανατολισμένες στην έρευνα²⁷. Αυτός και άλλοι παράγοντες –ορισμένοι από τους οποίους είναι χαρακτηριστικοί του κάθε συγκεκριμένου τομέα– μειώνουν την απόδοση και την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ στον τομέα της καινοτομίας.

²⁵ Η ΕΚΕ είναι η εθελοντική ενσωμάτωση, από τις επιχειρήσεις, των κοινωνικών και περιβαλλοντικών ανησυχιών στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και στις επαφές τους με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη [COM(2002) 347].

²⁶ http://europa.eu.int/comm/internal_market/services/brs/forum_en.htm

²⁷ <http://eu-iriscoreboard.jrc.es/>

Μολονότι είναι διαθέσιμα στα κράτη μέλη εκτενή στοιχεία και αναλύσεις σχετικά με τις επενδύσεις στη βιομηχανική έρευνα και την απόδοση της καινοτομίας, η διαθεσιμότητα και η συγκρισιμότητα των στοιχείων σε επίπεδο επιχειρήσεων και τομέων πρέπει να βελτιωθεί, προκειμένου να κατανοηθούν καλύτερα οι παράγοντες που ωθούν τις επενδυτικές τάσεις, να προσδιορισθούν οι επερχόμενες προκλήσεις και να εκτιμηθούν τα εμπόδια και οι ευκαιρίες για τη βελτίωση των επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία.

Σύμφωνα με την πρόσφατη ανακοίνωση για τη βιομηχανική πολιτική²⁸, **η Επιτροπή θα καθιερώσει ένα ευρωπαϊκό βιομηχανικό σύστημα παρακολούθησης της βιομηχανικής έρευνας και της καινοτομίας**. Αυτό βασίζεται στη συντονισμένη ανάπτυξη και χρήση διαφόρων στατιστικών και αναλυτικών μέσων. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα επεκτείνει την παρακολούθηση και την ανάλυσή της όσον αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις στην έρευνα συμπληρώνοντας τον ετήσιο ευρωπαϊκό πίνακα επενδύσεων στη βιομηχανική έρευνα, ιδίως με ετήσιες τομεακές έρευνες σχετικά με τις ενδεχόμενες τάσεις. Επιπλέον, το σύστημα **θα βασίζεται στο "τομεακό παρατηρητήριο της καινοτομίας"**, που υποβάλλει εκθέσεις για θέματα απόδοσης και πρακτικής και το οποίο παρακολουθεί και προβαίνει σε συγκριτικές αναλύσεις των τομεακών προτύπων καινοτομίας. Αυτό το σύστημα πληροφόρησης βοηθά αφενός τους φορείς χάραξης πολιτικής να βελτιστοποιήσουν τις πολιτικές για την έρευνα και την καινοτομία, λαμβάνοντας καλύτερα υπόψη τις τομεακές ανάγκες και ιδιαιτερότητες, και αφετέρου τους βιομηχανικούς τομείς και επιχειρήσεις να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους. Μια ομάδα ενδιαφερομένων υψηλού επιπέδου, στην οποία συμπεριλαμβάνεται η βιομηχανία και οι φορείς χάραξης πολιτικής, θα παρέχει καθοδήγηση και ανατροφοδότηση σχετικά με την εστίαση και την καταλληλότητα της εν λόγω δραστηριότητας για την ανταγωνιστικότητα.

Λίγες είναι οι επιχειρήσεις που εκτιμούν συστηματικά το διανοητικό κεφάλαιό τους, την αξία που δημιουργείται μέσω της έρευνας και άλλων πόρων γνώσης. Αυτή η ελλιπής αναγνώριση του διανοητικού κεφαλαίου μπορεί να οδηγήσει σε προκατάληψη των χρηματαγορών προς τις παραδοσιακές μάλλον παρά προς τις προσανατολισμένες στην έρευνα επιχειρήσεις και σε στρεβλώσεις ως προς την κατανομή των πόρων στις επιχειρήσεις. Μολονότι έχουν αναπτυχθεί διάφορες μέθοδοι μέτρησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με το διανοητικό κεφάλαιο, ειδικά για λόγους εσωτερικής διαχείρισης, η υιοθέτησή τους στις επιχειρήσεις είναι αργή. **Η Επιτροπή θα βοηθήσει στην περαιτέρω προώθηση της ανάπτυξης και της χρήσης τους, βελτιώνοντας, παράλληλα, τη συνεκτικότητα των ορισμών και των μεθόδων στην ολόκληρη την ΕΕ**. Πρέπει εν προκειμένω να ληφθούν υπόψη οι απόψεις των ενδιαφερομένων και οι εξελίξεις στους κανόνες λογιστικής.

Προκειμένου να τοποθετηθεί η έρευνα και η καινοτομία στο επίκεντρο των επιχειρήσεων			
	Η Επιτροπή:	Τα κράτη μέλη καλούνται:	Παραπομπή:
3.1.	Θα καθορίσει τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και της μεταφοράς γνώσεων μεταξύ δημόσιας έρευνας και βιομηχανίας	Να εφαρμόσουν τις κατευθυντήριες γραμμές λαμβάνοντας υπόψη τα εθνικά πλαίσια	ΚΠΛ III.10
3.2.	Θα προωθήσει τους πόλους καινοτομίας και τις προσανατολισμένες	Να αξιοποιήσουν πλήρως τα διαρθρωτικά ταμεία για την ανάπτυξη πόλων καινοτομίας και να συμμετάσχουν σε πρωτοβουλίες της ΕΕ	ΟΚΓ 8 και 10

²⁸

COM(2005) 474 τελικό.

	στη γνώση και τις βιομηχανικές ομάδες	σχετικά με τις ομάδες	ΚΠΛ III.1
3.3.	Θα παράσχει ειδικές υπηρεσίες επιχειρηματικής στήριξης στις επιχειρήσεις, ιδίως τις ΜΜΕ, τονώνοντας την έρευνα και την καινοτομία	Να αξιοποιήσουν πλήρως τα διαρθρωτικά ταμεία και τη στήριξη των ΚΑΚ για τη βελτίωση των υπηρεσιών στήριξης της καινοτομίας, και ιδίως των ΜΜΕ	ΟΚΓ 8 και 15 ΚΠΛ III.1
3.4.	Θα προωθήσει τις ορθές πρακτικές διαχείρισης της καινοτομίας	Να προωθήσουν τη χρήση των νέων εργαλείων διαχείρισης της καινοτομίας και να θεσπίσουν βραβεία καινοτομίας	ΟΚΓ 8 και 15
3.5.	Θα καθορίσει και θα εφαρμόσει στρατηγική για την προώθηση των καινοτόμων υπηρεσιών	Να εξετάσουν τρόπους προώθησης των καινοτόμων υπηρεσιών	ΟΚΓ 8
3.6.	Θα επεκτείνει την παρακολούθηση και την ανάλυση των ιδιωτικών επενδύσεων έρευνας και της απόδοσης της τομεακής καινοτομίας	Να λάβουν υπόψη τα αποτελέσματα της παρακολούθησης και ανάλυσης σε επίπεδο ΕΕ	ΙLS ²⁹ κεφάλαιο 6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Η ΕΕ προβαίνει επί του παρόντος σε τροποποιήσεις των εθνικών και περιφερειακών συστημάτων έρευνας και καινοτομίας με βάση τις ποικίλες τοπικές συνθήκες. Η βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους απαιτεί συστηματικότερη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την επίλυση των διεθνικών θεμάτων και την ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ των συστημάτων τους έρευνας και καινοτομίας. Η ανάπτυξη συνεκτικών και αλληλοϋποστηριζόμενων πολιτικών από τις περιφέρειες, τα κράτη μέλη και τα ευρωπαϊκά όργανα είναι ουσιαστικής σημασίας για την ενίσχυση του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας και καινοτομίας και για την εφαρμογή της νέας σύμπραξης της Λισσαβώνας για μεγαλύτερη και βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας.

Η Επιτροπή θα παράσχει τη βάση για αξιόπιστη οικονομική και πολιτική ανάλυση και θα δημιουργήσει αποτελεσματικότερους διαύλους έτσι ώστε οι φορείς χάραξης πολιτικής να αξιοποιούν αμοιβαία τις εμπειρίες τους και να ενισχύεται ο διεθνικός συντονισμός και η συνεργασία.

4.1. Η έρευνα και η καινοτομία αποτελούν προτεραιότητα των εθνικών μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων για την ανάπτυξη και την απασχόληση

Οι πολιτικές έρευνας και καινοτομίας αποτελούν βασικό τομέα της αναθεωρημένης στρατηγικής της Λισσαβώνας. Το Συμβούλιο εξέδωσε ένα νέο σύνολο ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών³⁰, οι οποίες θα καθοδηγήσουν τα κράτη μέλη στην προετοιμασία

²⁹ "Συνεργασία για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Τα επόμενα βήματα στην εφαρμογή της αναθεωρημένης στρατηγικής της Λισσαβώνας" (ΙLS) SEC(2005) 622/2.

³⁰ Βλ. επίσης κατευθυντήριες γραμμές αριθ. 7 (αύξηση και βελτίωση των επενδύσεων στην Ε&Α, ιδίως από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις) και αριθ. 8 (διευκόλυνση όλων των μορφών τεχνολογίας) στη σύσταση 2005/601/ΕΚ του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2005 σχετικά με τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές για τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών και της Κοινότητας (2005 ως 2008), ΕΕ L 205 της 6.8.2005, σ. 28.

των εθνικών μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων (ΕΜΠ) τους. Τα κράτη μέλη θα υποβάλλουν ετήσιες εκθέσεις σχετικά με τις προκλήσεις, τους στόχους και τις εξελίξεις πολιτικής όσον αφορά την έρευνα και την καινοτομία και σχετικά με την πρόοδο εφαρμογής τους. Θα υπογραμμισθεί η συμβολή των επιχειρησιακών προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής και τα διαρθρωτικά ταμεία.

Για πολλά κράτη μέλη η έρευνα και η καινοτομία πρέπει να αναγνωριστούν στο ΕΜΠ ως βασικές προκλήσεις. **Όπου αρμόζει, η Επιτροπή θα αναλύσει το ΕΜΠ από την πλευρά των στόχων που αφορούν τις επενδύσεις στην έρευνα και τις εξελίξεις σχετικά με την πολιτική καινοτομίας.** Διμερείς διάλογοι με τα κράτη μέλη θα βοηθήσουν στον προσδιορισμό των πιθανών ισχυρών σημείων και αδυναμιών τους καθώς και κατάλληλων μέτρων πολιτικής για τη βελτίωση των όρων για την έρευνα και την καινοτομία.

4.2. Βελτιωμένα μέσα ανάλυσης των πολιτικών

Η ανάπτυξη κατάλληλων πολιτικών για την ενίσχυση των επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία απαιτεί την ακριβή οικονομική και πολιτική ανάλυση της τρέχουσας κατάστασης. Υπάρχει ανάγκη για πληροφόρηση και ανάλυση σχετικά με τις υπάρχουσες προκλήσεις, τα θεσπισθέντα μέτρα, την εφαρμογή και τον αντίκτυπό τους, καθώς και την απόδοση των συστημάτων έρευνας και καινοτομίας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή κατάλληλων πολιτικών που κάνουν χρήση δεικτών συγκριτικής ανάλυσης, καθώς και με τη χρήση ορθών πρακτικών για ιδιαίτερες περιπτώσεις. Αυτή η ανάλυση θα επεκταθεί σταδιακά στο περιφερειακό επίπεδο.

Για το σκοπό αυτό, η **Επιτροπή θα αναπτύξει περαιτέρω ως συμπληρωματικά μέσα, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, τον ευρωπαϊκό χάρτη τάσεων όσον αφορά την καινοτομία και το σύστημα πληροφόρησης για τις εθνικές ερευνητικές πολιτικές (ERAWATCH).** Αυτό θα περιλαμβάνει τον πίνακα αποτελεσμάτων για την καινοτομία και τα βασικά στοιχεία για την έρευνα. Τα μέσα αυτά θα αποτελέσουν βασικά στοιχεία για την παρακολούθηση της νέας σύμπραξης της Λισσαβώνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση και θα παράσχουν έναν κατάλογο ορθών πρακτικών που μπορούν να χρησιμοποιούνται ευρέως για την αξιοποίηση των ισχυρών σημείων και την αποκατάσταση των αδυναμιών στα εθνικά συστήματα έρευνας και καινοτομίας. Θα συνδεθούν με τη μελλοντική διοργανική πύλη η οποία θα παρέχει ένα ενιαίο σημείο εισόδου στους δικτυακούς πόρους της ΕΕ σχετικά με την επιστήμη, την έρευνα και την καινοτομία.

4.3. Στήριξη της εκμάθησης του τρόπου χάραξης πολιτικών και της συνεργασίας

Υπάρχει ανάγκη για περαιτέρω εκμάθηση του τρόπου χάραξης πολιτικών και για την αξιολόγηση των ορθών πρακτικών προκειμένου να στηριχθεί η έρευνα και η καινοτομία όσον αφορά τη δυνατότητα μεταφοράς και τις μεθόδους εφαρμογής, λαμβάνοντας υπόψη τις περιφερειακές και εθνικές ιδιαιτερότητες. **Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρέχει ευρωπαϊκές πλατφόρμες για τη διάδοση και την επικύρωση των ορθών πρακτικών,** φέρνοντας σε επαφή τους σχετικούς ενδιαφερομένους και ενθαρρύνοντας τις αξιολογήσεις από ομότιμους ειδικούς. Μέσω αυτής της διαδικασίας, η Επιτροπή θα προωθήσει επίσης μια κοινή προσέγγιση στα διεθνικά θέματα και μια κουλτούρα συστηματικότερης αξιολόγησης στην ΕΕ.

Οι πολιτικές έρευνας συντονίζονται υπό την αιγίδα της Επιτροπής Επιστημονικής και Τεχνικής Έρευνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (CREST). Προκειμένου να καταστεί αποτελεσματικότερη η διαδικασία αυτή, η Επιτροπή θα καλέσει την CREST να συνεδριάζει

σε επίπεδο Γενικών Διευθυντών, όπου απαιτείται. Επιπλέον, δρομολογήθηκε ένα πιλοτικό σύστημα για την υποστήριξη πρωτοβουλιών από κάτω προς τα επάνω από διάφορες χώρες και περιφέρειες στον τομέα της πολιτικής για την έρευνα (RTD OMC-NET). Αυτό το σύστημα θα αναπτυχθεί περαιτέρω στο ΠΠ7. Θα εξασφαλισθεί αποτελεσματική σχέση με την ομάδα πολιτικής επιχειρήσεων, η οποία θα συντονίζει τα θέματα πολιτικής για την καινοτομία.

*Η **RTD OMC-NET** είναι μια πρωτοβουλία για τη στήριξη, μέσω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνουν ορισμένες χώρες και περιφέρειες, εμπλέκοντας, όπου απαιτείται και άλλους ενδιαφερομένους. Οι επιλεγμένες δραστηριότητες:*

- θα συμβάλουν σε αποτελεσματικότερες εθνικές πολιτικές μέσω αμοιβαίας μάθησης, αξιολογήσεων από ομότιμους ειδικούς και προσδιορισμού ορθών πρακτικών
- θα προσδιορίζουν θέματα με έντονη διεθνική διάσταση, τα οποία θα επωφελούνται από συντονισμένες ή κοινές δράσεις μεταξύ κρατών μελών ή αμοιβαία ενισχυτικές δράσεις τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ΕΕ
- θα προετοιμάσουν το έδαφος για συντονισμένη δράση από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη και για κοινοτική νομοθεσία ή κατευθυντήριες γραμμές όπου απαιτείται.

Προκειμένου να διευκολυνθεί περαιτέρω η εκμάθηση του τρόπου χάραξης πολιτικών και η ανάπτυξη πολιτικών στον τομέα της καινοτομίας, η Επιτροπή θα αξιοποιήσει τα υπάρχοντα μέσα για την ανάπτυξη και τη συγκριτική αξιολόγηση στρατηγικών καινοτομίας, όπως οι περιφερειακές στρατηγικές καινοτομίας που βοηθούν τις περιφέρειες να ενισχύσουν τα συστήματα καινοτομίας τους. Αυτά θα συμπληρωθούν και θα αναπτυχθούν περαιτέρω με την προσεχή πλατφόρμα εκμάθησης INNO, η οποία θα επικεντρωθεί στη διεθνική συνεργασία. Η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει υπάρχουσες διαλογικές πλατφόρμες εκμάθησης σχετικά με την περιφερειακή έρευνα και την καινοτομία στο πλαίσιο της πλατφόρμας για τις καινοτόμες περιφέρειες στην Ευρώπη, φέρνοντας σε επαφή τους περιφερειακούς και εθνικούς ενδιαφερομένους και παρέχοντας έναν κατάλογο ορθών πρακτικών και μελετών σχετικά με συγκεκριμένες υποθέσεις.

Προκειμένου να βελτιωθεί η διαχείριση της έρευνας και της καινοτομίας στην Ευρώπη:

	Η Επιτροπή:	Τα κράτη μέλη καλούνται:	Παραπομπή:
4.1	Θα παρακολουθήσει και θα στηρίζει τις εθνικές εξελίξεις όσον αφορά την πολιτική έρευνας και καινοτομίας μέσω της νέας σύμπραξης της Λισσαβώνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση	Όπου απαιτείται, να υποβάλουν εκθέσεις σχετικά με τις εξελίξεις στην εθνική πολιτική έρευνας και καινοτομίας στο ΕΜΠ στο πλαίσιο της νέας σύμπραξης της Λισσαβώνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση	ΚΠΛ κεφάλαιο 2 ILS κεφ. 3 και 6
4.2	Θα αναπτύξει περαιτέρω μέσα ανάλυσης της πολιτικής για την έρευνα και την καινοτομία	Να αξιοποιήσουν πλήρως τη στατιστική και πολιτική ανάλυση που παρέχεται από την Επιτροπή	ILS κεφ. 6
4.3	Θα υποστηρίξει τις πλατφόρμες για την εκμάθηση του τρόπου χάραξης πολιτικών και θα διευκολύνει τη διεθνική συνεργασία σχετικά με τις πολιτικές	Να αξιοποιήσουν πλήρως τη διεθνική εκμάθηση του τρόπου χάραξης πολιτικών και τη συνεργασία	ILS κεφ. 4 και 6

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Οι δράσεις που περιγράφονται στην παρούσα ανακοίνωση θα εξασφαλίσουν τη μέγιστη αποτελεσματικότητα στις πολιτικές έρευνας και καινοτομίας, ενώ συνάδουν με την έμφαση που δίνει η ανανεωμένη στρατηγική της Λισσαβώνας στην *εστίαση, τη σύμπραξη και τη βελτίωση*. Ειδικότερα, δίνει νόημα στην προτεραιότητα της γνώσης και της καινοτομίας για την ανάπτυξη, παρέχοντας ένα πλαίσιο για την ανάπτυξη συνεργειών σε όλα τα επίπεδα. Βασιζόμενες στα επιτεύγματα του παρελθόντος, όλες οι δράσεις, νέες και αναβαθμισμένες, πρέπει να πραγματοποιηθούν με επιμονή και αποφασιστικότητα, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος να αναδειχθούν οι προσπάθειες έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο. Όπου απαιτείται, η Επιτροπή θα προτείνει επίσης πρωτοβουλίες οι οποίες θα επικεντρώσουν τις πολιτικές έρευνας και καινοτομίας στο επίπεδο των βασικών στρατηγικών τομέων.

Τα ΕΜΠ, έχοντας αναπτυχθεί στο πλαίσιο της νέας σύμπραξης της Λισσαβώνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση, πρέπει να ανταποκρίνονται πλήρως στις προκλήσεις σχετικά με την έρευνα και την καινοτομία. Επικεντρωμένη κοινοτική χρηματοδοτική στήριξη για τις δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, καθοδήγηση για συντονισμένη ανάπτυξη πολιτικής και βελτιωμένες πλατφόρμες για την αμοιβαία εκμάθηση, σε όλους τους τομείς όπου η διεθνική συνεργασία προσφέρει μεγάλη προστιθέμενη αξία, θα υποστηρίξουν τα ΕΜΠ. Κατ' αυτό τον τρόπο, θα αναπτυχθεί ένας πραγματικός ευρωπαϊκός χώρος έρευνας και καινοτομίας που θα βασίζεται στα ιδιαίτερα ισχυρά σημεία των κρατών μελών και των περιφερειών τους.

Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις δράσεις που περιγράφονται στην παρούσα ανακοίνωση καθορίζονται στο συνοδευτικό έγγραφο. Όπου απαιτείται, οι ενέργειες που προβλέπονται στο παρόν έγγραφο και στο παράρτημά του θα επικαιροποιούνται συνεχώς, λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο που θα σημειώνεται όσον αφορά την αύξηση και τη βελτίωση της έρευνας και καινοτομίας στην Ευρώπη και τις τρέχουσες συζητήσεις σχετικά με τις δημοσιονομικές προοπτικές για το 2007-2013. Επιπλέον, η προσέγγιση θα επικαιροποιηθεί με βάση την εφαρμογή της σύμπραξης για την ανάπτυξη και την απασχόληση.